

birlik haberleri

MAYIS - HAZİRAN 2026 SAYI: 9

Orta Sayfa

Yeni Soğuk Savaş Yeni NATO 3.0

Murat Yetkin

Ankara NATO Zirvesinin Geride Bıraktıkları

Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu

NATO Üzerine

Selim Tulumtaş

2004 NATO Zirvesi Üzerine Hatırlatmalar

2004 Birlik Haberleri

DOSYA:

NATO

Barışı Savunmak, İnsanlığı Savunmaktır Savaşa Hayır...

Savaşlar yalnızca bombaların düştüğü cephelerde yaşanmaz. Kentlerin yıkımında, köprülerin çöküşünde, enerji ve su altyapılarının tahribinde, yok edilen ormanlarda, kirletilen doğal alanlarda, susturulan üniversitelerde ve gelecek kuşaklardan çalınan kamusal kaynaklarda da savaşın izleri vardır. Her savaş yalnızca insan yaşamını değil, toplumların bilimsel birikimini, üretim kapasitesini, kültürel mirasını ve ortak geleceğini de hedef alır.

Bugün "güvenlik", "caydırıcılık" ve "ulusal çıkar" söylemleri üzerinden şekillenen küresel düzen, insanlığın yararına olması gereken ortak bilimsel, teknik ve ekonomik birikimini giderek daha fazla savaş ekonomisinin hizmetine sunmaktadır. Daha gelişmiş silah sistemleri, artan askeri harcamalar ve genişleyen güvenlik stratejileri üzerine kurulu bu anlayış, dünyayı daha güvenli hale getirmek yerine, yeni çatışmaları ve yeni tehditleri besleyen süreklilik kazanmış bir savaş düzeni üretmektedir.

Oysa gerçek güvenlik ve ulusal çıkar, daha fazla silah üretmekten değil, toplumların insanca yaşayabileceği koşulları yaratmaktan geçer. Gerçek güvenlik demokratik hukuk düzeninde, bilimsel planlamada, güçlü kamusal hizmetlerde, depreme hazırlıklı kentler, sağlıklı çevrede ve halkların barış içinde yaşayabileceği bir dünyadadır.

Tüm bu nedenlerle savaşlara yalnızca askeri bir olgu olarak bakmak mümkün değildir. Savaşlar ekonomik, siyasal ve toplumsal sonuçlarıyla birlikte kentleri, altyapıları, üretim süreçlerini, doğal çevreyi, kamusal yaşamı ve daha pek çok şeyi de doğrudan etkilerler. Bu etkiler, kentleri planlayan, altyapıları tasarlayan, üretim sistemlerini kuran, doğal varlıkları koruyan mühendislerin, mimarların ve şehir plancılarının mesleki faaliyetlerine de doğrudan yansır. Dolayısıyla savaşın sonuçları karşısında barışı savunmak yalnızca evrensel ve insani bir sorumluluk değil, aynı zamanda meslek etiğinin ve kamu yararını gözetme ilkesinin de kaçınılmaz bir gereğidir.

Tam da bu nedenle barıştan yana olmak, yalnızca savaşa karşı çıkmak anlamına gelmez. Aynı zamanda kamu kaynaklarının hangi önceliklerle kullanılacağına, bilimin ve teknolojinin hangi amaçlara hizmet edeceğine ve toplumların geleceğinin hangi siyasal tercihler doğrultusunda şekilleneceğine dair de taraf olmak anlamına gelir.

NATO'ya Hayır...

Bu bakış açısıyla NATO, yalnızca devletlerin ortak savunmasını sağlayan bir askeri ittifak olarak değerlendirilemez. 1949 yılında "Soğuk Savaş!" koşullarında kurulan ittifak, değişen uluslararası dengelere bağlı olarak sosyalizmin

çevrelenmesinden bölgesel askeri müdahalelere, "terörle mücadele" söyleminden küresel güç rekabetine kadar farklı dönemlerde farklı misyonlar üstlenmiştir. Ancak değişmeyen temel gerçek şudur: NATO, uluslararası güvenlik mimarisini askeri güç ekseninde yeniden üretirken, aynı zamanda silahlanma yarışını hızlandıran, savaş sanayiinin büyümesini teşvik eden ve emperyalist müdahaleleri meşrulaştıran başlıca yapılardan biri olmayı sürdürmüştür. Bu nedenle NATO'nun politikaları yalnızca askeri güvenlik tartışmaları çerçevesinde değil, savaş ekonomisinin derinleşmesi, kamusal kaynakların askeri harcamalara yönlendirilmesi, demokratik hakların sınırlandırılması ve küresel barışın geleceği açısından da değerlendirilmelidir.

7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen NATO Zirvesi de bu tarihsel sürekliliğin günümüzdeki en somut örneklerinden biridir. Siyasal iktidar tarafından günlerce "Türkiye'nin uluslararası prestiji", "diplomatik başarısı" ve "oyun kurucu ülke" söylemleriyle kamuoyuna sunulan zirve, gerçekte NATO'nun yeni dönem stratejisinin şekillendirildiği, savunma harcamalarının artırılmasının kararlaştırıldığı ve küresel savaş ekonomisinin yeni önceliklerinin belirlendiği bir toplantı olmuştur. Ankara'nın günler öncesinden olağanüstü güvenlik önlemleriyle kuşatılması, protestoların engellenmesi, gözaltılar ve tutuklamalar ise savaş politikalarının yalnızca uluslararası ilişkileri değil, demokratik yaşamı da nasıl daralttığını bir kez daha göstermiştir.

Zirvede öne çıkan başlıklar dikkatle incelendiğinde asıl gündemin barış olmadığı açıkça görülmektedir. NATO üyesi ülkelerin -sözde- savunma harcamalarının daha da artırılması, askeri sanayi üretiminin hızlandırılması, ortak silah projelerinin geliştirilmesi, yapay zekâ ve ileri teknolojilerin askeri amaçlarla kullanılması, yeni lojistik altyapılar kurulması zirvenin temel kararları arasında yer almıştır.

Bu kararlar yalnızca güvenlik politikalarına ilişkin teknik düzenlemeler değildir. Aynı zamanda savaş sanayiinin geleceğinin planlandığı, milyarlarca dolarlık askeri yatırımlara siyasal meşruiyet kazandırılmaya çalışıldığı ve teknoloji şirketleri ile silah üreticilerinin yeni ortaklıklarının şekillendiği platformlara dönüşmüştür. Yapay zekâ, büyük veri, uydu teknolojileri, siber güvenlik ve otonom silah sistemleri gibi alanlarda alınan kararlar, savaşın yalnızca cephede değil laboratuvarlarda, veri merkezlerinde ve teknoloji şirketlerinin yönetim kurullarında da başlatıldığını göstermektedir.

Günümüzde en yüksek savunma harcamalarını gerçekleştiren ülkeler, uluslararası siyasetin en etkili aktörleri olmanın yanı sıra dünyanın en büyük silah üreticilerine de ev sahipliği yapmaktadır. Son yıllarda savunma harcamaları 1 trilyon doların üzerine çıkan Amerika Birleşik Devletleri, bu alanda açık ara ilk sırada yer almakta ve dünya askeri harcamalarının üçte birinden fazlasını tek başına gerçekleştirmektedir. Bu tablo karşısında, dünyanın en büyük 10 savunma sanayi şirketinin yarısından fazlasının ABD merkezli olması şaşırtıcı değildir. Milyarlarca dolarlık cirolara

sahip bu şirketleri yalnızca sanayi kuruluşları olarak değerlendirmek yetersiz kalır. Bu kuruluşlar aynı zamanda küresel siyasetin ve savunma politikalarının şekillenmesinde etkili aktörler olup, savaşların seyrini etkileyebilen önemli ekonomik güç merkezleri konumundadır.

Benzer biçimde Çin'in yükselen savunma sanayii, Rusya'nın artan askeri bütçesi ve Avrupa ülkelerinin son yıllarda hızlandırdığı silahlanma programları da küresel ölçekte yeni bir silahlanma yarışının yaşandığını göstermektedir. Güvenlik kaygıları üzerinden meşrulaştırılan bu süreç, aslında karşılıklı tehdit algılarını büyüten ve savaş sanayiini sürekli besleyen bir döngü yaratmaktadır. Her yeni silah sistemi yeni bir tehdidi, her yeni tehdit ise yeni silah yatırımlarını doğurmaktadır.

Ankara Zirvesi tam da bu döngünün yeni bir aşamasını temsil etmektedir.

Unutulmamalıdır ki, silahlanmaya ayrılan her kaynak eğitimden, sağlıktan, bilimsel araştırmalardan, sosyal politikalardan, afet hazırlıklarından ve çevrenin korunmasından kesilen paylardır. Dünyanın karşı karşıya bulunduğu yoksulluğun azaltılması, en temel hak olan gıdaya, suya ve ilaca erişim ve doğal afetler gibi yaşamsal sorunların çözümü için kullanılabilecek kaynaklar giderek daha fazla savaşlara aktarılmaktadır. Böylece dünyanın ve toplumların ortak geleceği yerine, savaş ekonomisinin sürekliliği güvence altına alınmaktadır.

Savaşların gerçek bilançosu ise ülkelerin ayırdığı devasa bütçelerde değil, yıkılan kentlerde, parçalanmış yaşam alanlarında, hayatını kaybeden ya da yerinden edilen milyonlarca insanda kendini göstermektedir.

Gazze'de bombalanan hastaneler, İran'da ve Ukrayna'da tahrip edilen altyapılar, Irak ve Suriye'de yıkılan kentler, yalnızca savaşın askeri sonuçlarını değil, öldürülen her bir insanla yok olan medeniyeti ve mühendislik, mimarlık ve şehircilik açısından da geri dönüşü son derece güç bir yıkımı ifade etmektedir. Yılların hatta yüzyılların emeği ile kurulanlar birkaç gün içinde enkaza dönüşmektedir.

Barışı Savunmak Sadece Hak Değil Aynı Zamanda Sorumluluktur...

Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı disiplinleri, yaşamı geliştirmeyi ve toplumsal yararı gözeterek üretim süreçleri oluşturmayı amaçlar. Güvenli yapılar inşa etmek, kentleri bilimsel ilkeler doğrultusunda planlamak, doğal varlıkları korumak, enerji ve altyapıyı toplum yararına geliştirmek, kamusal kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak bu mesleklerin temel sorumlulukları arasındadır.

TMMOB, kuruluşundan bu yana bilimin ve teknolojinin halkın hizmetinde kullanılmasını, kamu yararının her türlü özel ve siyasal çıkarından üstün tutulmasını ve tam bağımsız bir Türkiye idealini savunmuştur. Bu anlayış, yalnızca meslek alanlarına ilişkin evrensel ve teknik bir yaklaşımı değil, aynı zamanda ülkenin kaynaklarının

hangi öncelikler doğrultusunda kullanılacağına ilişkin toplumsal bir tercihi de ifade etmektedir. Bu nedenle silahlı savaşa ayrılan kaynakların eğitim, sağlık, bilim, güvenli kentler, afetlere hazırlık, çevrenin korunması ve toplumsal refah için kullanılmasını savunmak, TMMOB'nin tarihsel çizgisinin doğal bir sonucudur.

Dolayısıyla TMMOB açısından barışı savunmak yalnızca savaş karşıtı bir siyasal tutum almak anlamına gelmez; aynı zamanda meslek etiğini, emeği, bilimi, doğayı ve kamusal kaynakları savunmaktır.

Tam da bu nedenle NATO zirveleri, yalnızca uluslararası güvenlik politikalarının tartışıldığı diplomatik toplantılar olarak görülemez. Bu zirveler, kamu kaynaklarının hangi alanlara yönlendirileceğini, güvenlik politikalarının nasıl şekilleneceğini ve savaşın uluslararası ölçekte nasıl kurumsallaştırıldığını gösteren önemli siyasal süreçlerdir.

2004 yılında İstanbul'da, 2026 yılında Ankara'da gerçekleştirilen NATO zirveleri farklı uluslararası koşullarda toplanmış olsa da aynı stratejik yaklaşımın devamını temsil etmektedir. Her iki zirvede de askeri harcamaların artırılması, yeni müdahale alanlarının tanımlanması ve savaş sanayiine yeni olanaklar yaratılması temel gündem başlıkları arasında yer almıştır. Bununla birlikte, güvenlik politikaları gerekçe gösterilerek demokratik hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması da bu sürecin dikkat çeken

sonuçlarından biri olmuştur. Buna karşılık TMMOB, her iki dönemde de barıştan, bağımsızlıktan, halkların kardeşliğinden ve kamu yararından yana tavrını kararlılıkla sürdürmüştür.

Ankara'da düzenlenen NATO zirvesini ele alan bu dosya, TMMOB'nin savaşa, emperyalizme ve militarizme karşı geliştirdiği tarihsel hafızayı hatırlatmak kadar geleceğe karşı bir sorumluluğu da yerine getirmeyi amaçlamaktadır.

Çünkü bugün karşı karşıya olduğumuz sorunlar, yalnızca güncel siyasal gelişmelerin değil, uzun yıllardır sürdürülen militarist politikaların da sonucudur. TMMOB, 2004'te olduğu gibi bugün de aynı noktadadır: İnsanlığın ihtiyaç duyduğu şey daha büyük ordular, daha gelişmiş silah sistemleri ve daha yüksek askeri bütçeler değildir. İhtiyaç duyulan; bilimin ve teknolojinin halkın hizmetinde olduğu, kaynakların savaşa değil yaşama ayrıldığı, halkların eşitlik, özgürlük ve barış içinde yaşayabildiği bir dünyadır.

Bu nedenle TMMOB, dün olduğu gibi bugün de "NATO'ya Hayır" demektedir. Çünkü barışı savunmak yalnızca bir hak değil, aynı zamanda topluma, mesleğe ve geleceğe karşı yerine getirilmesi gereken tarihsel bir sorumluluktur.

TMMOB Yayın Kurulu

"NATO'ya Hayır! Türkiye NATO'dan Çıksın, NATO Üsleri Kapatılsın!" eylemi, Ankara (27 Haziran 2026)

YENİ SOĞUK SAVAŞA YENİ NATO: 3.0

Murat Yetkin

Temmuz'un son haftasında NATO Genel Sekreteri Mark Rutte, Koizumi Shinjirō ile Brüksel'deki NATO karargâhında bir görüşme yaptı. Rusya'ya karşı Ukrayna'ya daha fazla silah sağlamak için desteğini istedi. Japonya destek vermeye hazır da onlar da bu durumda Rusya ve Çin'e karşı daha fazla desteğe ihtiyaç duyduklarını söylüyor. Pazarlıklar sadece silah üzerine de değil; değişen jeopolitik atmosfere göre değişen askeri-siyasi mekanizmalar kuruluyor.

Bu görüşme NATO'nun 7-8 Temmuz'daki Ankara Zirvesi'nden sadece iki hafta sonra yapıldı. Ankara Zirvesi kararları arasında Rusya'ya karşı Ukrayna'ya daha çok destek de vardı. Shinjirō da NATO Zirvesi'ne davetliydi; Güney Kore, Avustralya ve Yeni Zelanda, yani NATO'nun Hint-Pasifik Ortaklar Grubu üyesi olarak. Temmuz'un son günlerinde Türkiye de Güneydoğu Asya Birliği ASEAN'a "diyalog ortağı" kabul edildi.

Ankara'daki NATO Zirvesine başka NATO üyesi olmayan başka davetliler de vardı. Örneğin, "İstanbul Girişimi" çerçevesinde Bahreyn, Kuveyt, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri. Hepsinde İran korkusuyla ABD askeri üsleri bulunuyor. (Katar'da Türkiye'nin de askeri üssü var.)

Kimse o tarafa pek bakmadı ama ev sahibi ülke kartıyla Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın davetiyle Zirve'ye katılan İlham Aliyev yönetimindeki Azerbaycan hem Rusya hem İran ile sınırdaş. Ve Zirve'nin sürprizi, Suriye geçici Cumhurbaşkanı Ahmed Şara.

ABD Başkanı Donald Trump, Ankara'da Erdoğan dışında sadece Şara ve Ukrayna Cumhurbaşkanı Volodimir Zelenski ile görüştü. Özellikle dikkat çekmek istiyorum: biri Doğu Avrupa diğeri Orta Doğu'da olmak üzere NATO üyesi olmayan ama biri Türkiye'ye kuzeyden, diğeri güneyden komşu, biri savaş içinde diğeri iç savaştan yeni çıkmış iki ülkeyle.

Jeopolitik eksen kayması

"Batı savunma ittifakı diye kodlanan NATO'nun açılımı Kuzey Atlantik Antlaşması. Ama bir yanda Pasifik Okyanusunda Çin'le komşu, diğer yanda Orta Doğu'da İran'la, Azerbaycan örneğinde olduğu gibi hem Rusya hem İran'la komşu coğrafyalara uzandığını görüyoruz.

Aslında benzeri bir tartışma 1952'de ABD, İngiltere' ve Fransa'nın itirazına rağmen Türkiye ve Yunanistan'ı birlikte 1949'da öncülüğünde kurulan NATO'ya üye almak istediğinde yaşanmış. Türkiye ve Yunanistan'ın Kuzey Atlantikle ne ilgisi olduğu sorusuna Washington, "Komünizmin yayılma tehdidi" öcüsüyle yanıt vermiş. Sovyetler Birliği'ni Akdeniz, Süveyş Kanalı ve Kuzey Afrika'ya inmekten Ege Denizin iki yakasını NATO bünyesine, yani Moskova ters bir şey yaparsa nükleer silah kullanma tehdidiyle caydırarak durdururuz siyaseti kabul görmüş.

Şimdi durum tersine. Yani NATO'nun zaten Rusya ile savaş halindeki Ukrayna'yı üye alma niyeti yok; o zaman NATO Antlaşmasının "Hepimiz birimiz için" diyen 5'inci maddesi nedeniyle resmen savaşa girmek gerekecek. Oysa Ukrayna'ya son model silahlar, uydu istihbaratı, örtülü operasyonlar eğitimi verip Rusya'nın kaynaklarını tüketmesini sağlamak daha az maliyetli ABD için. O arada yüzbinlerce, Rusya'nın istila harekâtına başladığı 2022'den bu yana toplam 1 milyondan fazla Ukraynalı ve Rus gencin öldürülmesi, şehirlerin sanayi altyapılarının harap olması, Karadeniz'in güvenli sular olmaktan çıkması o kadar önem taşıyor.

Peki, daha birkaç yıl önce, 2019'da NATO'nun "beyin ölümü gerçekleşiyor" diyen Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un 2026'da Ankara Zirvesi'nde Almanya ile NATO'nun Avrupa liderliği yarışına sokan nedir?

Bu soru, yazının başında sıraladığım karmaşık diplomatik tabloya da farklı bir anlam veriyor.

Macron'a ve pek çok Avrupalı siyasetçiye "NATO bitti" dedirtirken şimdi dünyanın en büyük savaş makinesinin sancaktarlığı için yarıştıran, NATO'nun etki alanını Ortadoğu ve Kafkaslara genişletip, bunun için G7 üyesi Japonya ile işbirliği aratan gerçek, jeopolitik dengelerin hızla değişmesidir.

Bunun başlangıcını 24 Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'ya istila harekâtı başlatmasında görenler çoğunlukta.

Ama zaten bir süreden "Batı batıyor ama doğu da doğmuyor" kaosunu fark edenler için bu jeopolitik dönüşümün ekonomik ve sosyal dinamiklerini hızlandıran gelişme 2020'de dünyayı sarsan Covid-19 salgını oldu.

Küresel tedarik zincirlerini felç eden ve Batı kapitalizminin yıldızlarını döken salgın, aynı zamanda 1990'larda Sovyetler Birliği'nin dağılması ardından inişe geçen ulus devlet kavramının yükselişini de hızlandırdı.

Yeni Soğuk Savaş

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Avrupa'nın, özel olarak Avrupa Birliği ve değerlerinin yükselişine tanık olduk. AB tarihin en başarılı barış ve kalkınma projesine dönüştü ama bunu büyük ölçüde ABD'nin Avrupa'daki askeri varlığına borçluydu.

Soğuk Savaş sona erince durum değişti. "Tarihin sonu" gibi temelsiz liberal tezlerin fonunda ABD 2012'den itibaren Avrupa'daki askeri birlik sayısını azaltmaya başladı. 2014'te askeri birlik sayısını 90 binden 30 bine indirme planının tamamlanmasından kısa süre sonra Rusya Kırım'ı ilhak etti ve doğrusu Türkiye ve İngiltere dışında pek az ülke buna karşı çıktı.

Bütün bu siyasi-askeri gelişmeleri ekonomik planda;

- Tekelleşmenin özellikle ABD ve AB'de tarihte görülmemiş boyutlara ulaşması,
- Dijital çağın başlangıcıyla zaman-uzaklık kavramlarının değişmesi ve
- Yapay zekânın geliştirilmesiyle bilgi-karar süreçleri arasında ülkeler ve şirketler arasındaki uçurumun asimetrik artması ile birlikte değerlendirmek gerekiyor.

Günümüz dünyasını bırakın 1970-80 parametreleriyle, 1990-2010 parametreleriyle anlayıp değerlendirme imkânı ortadan kalkmıştır.

Tehlikeli bir geriye dönüş sürecinin içindeyiz.

Trump, NATO Ankara Zirvesinden üç gün önce ABD'nin bağımsızlığını kazanmasının 250'inci yıldönümünde yaptığı konuşmada "Komünizm" tehlikesinden söz etmesi, yeni Soğuk Savaşın ilanıdır.

Üç gün sonra Ankara'da ilen edilen "NATO 3.0" stratejisi

ise tam olarak "Yeniden Soğuk Savaş" göre yenilenmiş NATO" anlamına geliyor.

Nedir bu NATO 3.0?

• NATO 1.0 Soğuk Savaş NATO'su demekti. İkinci Dünya Savaşı ardından Sovyetler Birliği ile nükleer silahların şemsiyesindeki suni denge içinde bir yandan üçüncü dünyada egemenlik ya da nüfuz alanları için vekiller savaşı yürütülüyordu.

• NATO 2.0 Soğuk Savaş sonrası NATO'su demekti. Sovyetler Birliği dağılmış, vekiller savaşına ihtiyaç kalmamıştı. Askeri harcamalar refah toplumu doğrultusunda kısıldı. Bunun belki istisnası Türkiye idi. Ankara'daki iktidar ilişkilerinin de işine gelecek şekilde Türkiye PKK'ya karşı mücadele gerekçesiyle silahsızlanma anlaşmalarının dışında tutuldu. Türkiye kalkınma ve demokratik adımlar atmaya harcayabileceği bütçe ve siyasi enerjiyi heba etti.

• NATO 3.0 yeniden Savaş NATO'su demektir. Vekiller savaşları aslında 2013-2014 yıllarında Suriye'de ABD, İsrail, İran, Türkiye, Suudi Arabistan çokgeni arasında başlamıştı. Rusya-Ukrayna savaşında giderek "bloklar arası" bir nitelik kazandı.

Yeniden ve etki alanı genişletilmiş NATO'nun Trump yönetimindeki ABD'nin zorlamasıyla üye ülkelerin millî gelirlerinden yüzde 2 savunma bütçesi payını 2029'a dek yüzde 3,5, 2035'e dek yüzde 5'e çıkartma kararı bu bloklar arası gerilim saptamasıyla uyumlu.

Keza Türkiye'de, İstanbul'da, Türkiye'nin en önemli jeostratejik değeri olan Boğaz'a nazır 3'üncü Kolordu karargâhında kurulu NATO acil müdahale birliğine, Suriye sınırında, Adana'daki 6'ıncı kolordu karargâhında, İncirlik üssünün yanı başında bir ihtiyat kolordusu kurulması, Türkiye'nin hava ve füze kuvvetlerinin güçlendirilmesi kararı da hem bu NATO-dışı bölgelere etki/müdahale bakışıyla uyumlu hem de genel gidişi gösteriyor. Bu arada Yunanistan'da da Selanik'teki NATO acil müdahale birliği C-kolordusuna ek olarak Girit adasında yeni donanma üsleri kararı da söz konusu.

ABD ve AB'nin NATO müttefikleri Türkiye'ye uyguladıkları askeri yaptırımların da sayesinde patlayan askeri sanayi seferberliğinin Türkiye'ye coğrafyası dışında bir çarpan etkisi kazandırması da önemli; Erdoğan bu kartı her fırsatta oynuyor.

Trump'ın "Komünizm tehlikesinden" söz etmesi aslında ABD ve AB'nin "askeriyeye değil refaha para" yıllarında Çin'de Komünist Parti liderliğinde yükselen devlet kapitalizmini küçük görüp büyük atladıklarının da itirafıdır.

Şimdi karşı blok Çin-Rusya demektir.

Ankara Zirvesi ile başlayan NATO 3.0 dönemini, dünyada yeni bir siyasi-ekonomik dönemin başlangıcına isim konması olarak nitelemek mümkün.

Ekonomik bakışla askeri sanayi ve enerji şirketlerinin ve o şirketlerin bulunduğu ülkelerin güç kazanacağı anlaşılan bu dönemde, bütün ülkelerde hak ve özgürlükler için çalışan demokrasi güçlerinin daha da baskı altına alınmak isteneceğiye ne yazık ki ayan beyan görünüyor.

ANKARA NATO ZİRVESİNİN GERİDE BIRAKTIKLARI

Prof. Dr. Hayri Kozanoğlu

32'nci NATO zirvesi 7-8 Temmuz tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirildi. Baştan sona AKP rejiminin, Tayyip Erdoğan'ın bir gövde gösterisi olarak kurgulanan zirve, önce konuk liderlerin geçeceği güzergâhtaki binaların dış cephelerinin boyanması, tüm göze güzel görünmeyebilecek görüntülerin "makyajlanması" ile başladı. Ardından Ankara halkı için adeta sıkıyönetim ilan edilirken, yüzlerce protestocunun gözaltına alındığı, onlarcasının tutuklandığı bir "mıntıka temizliği" yapıldı.

Zaten daha zirve toplanmadan Türkiye'nin dış politikada yükselişinin, küresel diplomasiye merkezine oturduğunun, artık "oyun kuran" bir ülke haline geldiğinin propagandası yapılmıştı. Her iç ve dış gelişmeyi iktidarın başarısına, Erdoğan'ın liderlik vasıflarına yoran alışkanlığın burada da değişmesi beklenemezdi. Nitekim çok geçmeden zirvenin galibinin Türkiye olduğu ilan edildi.

Ankara'dan Hamaset Manzaraları

Ama Ankara zirvesi kendi ölçüleri içinde bile hamaset edebiyatının doruklara çıktığı bir vaka olarak kayıtlara geçti. Her yıl üye bir ülkede toplanan NATO zirvesinde Türkiye'nin ev sahipliği yapmasının bir tesadüf değil, Erdoğan liderliğinde 20 yılda inşa edilen istikrarlı, kararlı, cesaretli dış politikanın bir armağanı olduğu ilan edildi.

Yeni Osmanlılık yöneliminin öne çıktığı tasarımda; mehter marşından, Yeniçeri gösterisine kadar her ayrıntının misafirleri korkuyla karışık bir hayranlığa sürüklediğinin propagandası yapıldı. En sonunda da, aslında diplomatik bir gaf niteliği taşıyan liderlerin eline mermileri hazır revolverler tutuşturulması atraksiyonu geldi.

NATO'nun kısa tarihi

Bilindiği üzere Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) 1949 yılında Sovyetler Birliği'ne karşı bir askeri ittifak olarak kuruldu. İkinci amacı ise, artık imparatorluk hülyalarından vazgeçen İngiltere ve Fransa'yla da kapsayan ABD liderliğindeki bu örgütün 2. Dünya Savaşı'nın mağlubu Batı Almanya'yı ABD önderliğinde kontrol altında tutmasıydı. Türkiye ise NATO'ya Demokrat Parti döneminde 1952'de katıldı.

Bu amaçları doğrultusunda Soğuk Savaş döneminde Batı ve Güney Avrupa'da sosyalist partilerin, işçi hareketlerinin güçlenmesine karşı paramiliter örgütlenmelere destek vermekten de kaçınmadı. Kamuoyunda Gladyo olarak bilinen ordunun ve istihbarat servislerinin arkasında bulunduğu yapılar, sivil uzantılarıyla çeşitli tertip, suikast ve girişimlerden de geri kalmadı. Eski adı Seferberlik Tetkik Kurulu olan Özel Harb Dairesi Başkanlığı da, özellikle 60'lardan başlayarak yükselen devrimci dalgayı, işçi sendikalarını ezmek için Türkiye'de boy gösterdi.

Özetle, savunma vurgusu öne çıkan NATO baştan beri Batı emperyalizminin egemenliğini derinleştirmenin, alternatiflerini boğmanın, kapitalizmin kayıtsız şartsız kökleşmesini sağlamanın saldırgan bir aygıtı olarak tanındı.

NATO'nun saldırgan bir örgüt haline gelmesinde 2. Dünya Savaşı sonrası küresel hegemonyasını kabul ettiren ABD'nin kuruluşundan beri cengâver bir çizgide olmasının büyük payı var. Özellikle 11 Eylül 2001 saldırısından sonra ABD'nin diplomatik yolları aramaktansa askeri güç kullanmayı tercih etmesinin rolü var.

Soğuk Savaş'ın bitişiyle ABD'nin artan askeri gücünü dünyanın farklı coğrafyalarına yayması kolaylaştı. 1990'larda "insani müdahale" bahanesiyle Balkanlar ve Somali'de savaflara girildi. 2001 sonrası Irak ve Afganistan işgalleri başta olmak üzere rejim değişikliği teması askeri müdahalelere gerekçe oluşturdu. Buna karşın 2026 başı Venezuela ve en son İran operasyonları uluslararası hukuk, ulusal güvenlik tehdidi, barışçıl müzakerelerin sonuç vermemesi gibi gerekçeler aranmadan gerçekleştirildi.

NATO 3.0

Bugün NATO 3.0 gibi bir kavramdan söz ediliyor. Kaba taslak NATO 1.0'ı kuruluşundan 1991'e kadar süren komünizmle mücadele dönemi olarak tanımlayabiliriz. NATO 2.0 ise Soğuk Savaş'ın bitiminden Doğu Avrupa'ya genişleme süreci üzerinden 2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline kadar uzanan dönemi kapsar. NATO 3.0'a gelince; Çin'in yükselişi, ABD'nin Ortadoğu ve Pasifik stratejilerine ittifakı katma çabaları yanında, teknolojinin olanaklarından yararlanarak askeri sanayinin savunmanın ötesinde sürekli bir kâr kapısı olarak yeniden düzenlenmesi aşaması şeklinde düşünülebilir.

ABD Başkanı Trump bu süreçten etrafındaki iktidar koalisyonunun organik parçaları Elon Musk, Peter Thiel, Palmer Luckey gibi yüksek teknoloji militaristlerinin azami ölçüde nemalanmasını istiyor.

Bu modelde bulut teknolojisi, yapay zeka, uydu iletişimi ve özerk silahlar özel sektör tarafından geliştirilecek.

ABD'nin 1,5 trilyon doları bulan silahlanma harcamalarının yüzünü güldürdüğü diğer adresler ise bilindik silah şirketleri Lockheed Martin, RTX, Boeing, General Dynamics, Northrop Grumman gibiler olacak. İşte NATO'nun yeniden yapılandırılmasıyla ölçek ekonomilerinin büyük önem taşıdığı silah sanayisinde Avrupalılar'ın silahlanma bütçelerinden bu silah tekellerinin kasalarına daha fazla para akacak.

Ankara'da Trump Damgası

İşte böyle bir konjonktürde toplanan Ankara Zirvesi'ne Trump'ın damgasını vurduğu söylenebilir. İran'da, Gazze'de, Lübnan'da müttefiklerinden yeterli desteği görmediğini söyleyip onları şiddetle eleştirirken Erdoğan'dan sitayişle bahsetmesi akılda tutulmalıdır. Özellikle siyasal İslamcılarının her Gazze'den söz açtıklarında İsrail ve ABD'yi telin edişlerinde bu gerçek hatırlatılmalıdır. Halen süren çatışma ortamında,

İran'la anlaşmanın sona erdiğini, Mutabakat Zaptı'nın askıya alındığını Antalya'da ilan etti.

Zirveye gelişinde "NATO'dan hiç memnun değilim" yollu kötümser mesajlar veren Trump zaman içinde, "Toplantı salonunda büyük bir sevgi vardı. Bu kadar pozitif geçen bir buluşma hatırlamıyorum." diyerek yön değiştirdi. Burada Trump'ın istikrarsız kişiliği rol oynasa da, silahlanma harcamalarının üye ülkelerin GSYH'lerinin %5'ine yükseltilmesi konusunda ABD'nin belirgin tavizler koparması da etkili olmuş görünüyor.

NATO Genel Sekreter Yardımcısı Radmila Shekerinska sırf 2025'te Avrupalı müttefikler ve Kanada'nın savunma harcamalarını %20 oranında artırdıklarını söyledi. Bu ülkelerin toplam savunma harcamalarının 2026 yılında 634 milyar doları bulması bekleniyor. Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen'e göre de, 2025'te AB'nin silahlanma bütçesi 800 milyar avroya ulaşacak.

NATO'nun kolektif yatırımla gücünün daha da artacağı, entegre bir silah üretim modelinin benimseneceği Rutte tarafından dile getirildi. Yeni proje ve ortaklıklarla sanayi tabanının genişleyeceği; Savunma Sanayi Forumu kapsamında keşif, uzay teknolojisi, uzun menzilli füzeler, kumanda ve kontrol, hava platformları, denizaltılar, dronları içeren 50 milyar dolarlık anlaşmanın imzalandığı ilan edildi.

Savunma sanayinin eşik atlaması için Yapay zeka ve bulut teknolojilerinde işbirliğinin hayati olduğu biliniyor. Ancak ABD'nin bu alanlardaki teknolojik üstünlüğünü paylaşmakta cömert davranması şüpheli görünüyor. Zaten Avrupalı güçler bir yandan Trump'ın hışmını çekmemek, öte yandan da savunma konusunda göreceli özerklik kazanmak için dengeli bir hat tuturmaya çalışıyorlar.

Ankara'da Britanya, Fransa ve Almanya'nın uzun menzilli, Moskova'ya kadar uzanabilecek 50 milyar dolarlık füze programı da ilan edildi. Projede Citigroup, Deutsche Bank ve BNP Paribas 217 milyar dolarlık finansmanı sağlayacak. İhaleler Lockheed Martin, Saab, Northrop Grumman ve Airbus gibi firmalara verilecek. Bu tasarım bile jeopolitik ile ekonominin ne kadar iç içe geçtiğini gösteriyor.

Trump bu zirvede de Grönland'ı ilhak etme sevdasından vazgeçmediğini gösterdi. Toplantıda 5. Madde'nin, yani bir üye ülkeye yapılmış saldırının NATO blokuna yapılmış sayılmasının önemi teyit edilirken, Trump'ın bu beyanatı açıklamayı boşa düşürdü. NATO'nun varlık nedeni sorgulanmaya devam etti.

Zirveden kazançlı çıkan bir ülke varsa, onun da Ukrayna olduğu söylenebilir. Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelensky dronlarının Sibiry'a derinliklerinde 2700 km uzaklıktaki bir rafineriyi vurduğunu söyleyerek takdir topladı. Daha 2025 Eylül'ünde Beyaz Saray'da Zelensky'i aşağılayan Trump'ın da onayıyla Ukrayna'ya 80 milyar dolarlık askeri destek karara bağlandı. Bu paketin en önemli noktası Ukrayna'ya Patriot hava savunma sistemi verileceği açıklaması oldu. Hatta Trump üretim teknolojisinin Lockheed Martin'in onayıyla Kiev'e aktarılabilirliğini, bu haberin şirketi memnun edeceğini söyledi. Elbette yeni bir ihaleyle kasasına milyarlarca dolar akmasını bekleyen bir silah şirketinin yüzü güler.

Türkiye'nin NATO'daki Konumu

Türkiye bilindiği gibi NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip. Coğrafi konumu da, Karadeniz, Doğu Akdeniz, Ortadoğu ve Kafkaslar'ın kesişim noktasında gerilim merkezlerinin göbeğinde bulunuyor. Askeri ittifaklarını NATO'dan tam kopmadan, Rusya ile arayı bozmadan dengeli bir biçimde götürmeye çalışıyor. Trump ile Erdoğan gibi otoriter liderlerin vücut kimyası uyuyor, birbirleriyle iyi anlaşıyorlar. "Erdoğan'a meşruiyet verdik" açıklamasında karşılık bulduğu gibi, ülkedeki baskı ortamının, muhalefete yönelik hukuksuz operasyonların sürmesinin, emek kesiminin baskı altında tutulmasının gerek Washington'sta, gerekse Moskova'yla ilişkilerde bir sorun yaratmayacağını bilmek Erdoğan'ı konfor sağlıyor.

AB açısından da, milyarlarca avroluk fonlar karşılığı başta Suriye, Ortadoğu'dan gelen göçmenlere kucak açarak Avrupa'ya geçiş yollarını kapatması, Boğazlar'ın kontrolünü elinde bulundurması, gerekirse askeri gücünü seferber edeceğinin bilinmesi önem taşıyor. Her ne kadar Avrupa Parlamentosu'nun Haziran 2026 tarihli Türkiye raporunda "hukuk devleti ve temel haklar alanındaki kaygılar nedeniyle üyelik müzakerelerinin mevcut koşullarda başlayamayacağı" belirtilse de, bu hassasiyetler savunma işbirliği konusunda fazla sorun yaratmıyor.

ABD'nin tarihsel anlamda komünizme, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı konumlanmış bir savaş örgütüdür. Bugün ise Atlantik sistemi için tehlike gördüğü Rusya ve Çin'e karşı seferler edilmek isteniyor. Erdoğan'ın ise o dönem 3 Temmuz 2016 darbe girişiminin arkasında bulunduğunu düşündüğü ABD'ye giderek daha fazla meyletmeye çalıştığı, Trump'ın bir dönem daha seçilebilmek için Trump'ın desteğini kritik gördüğü, Rusya ile tam köprüleri atmadan bu hassas dengeyi tutturmaya çalıştığı anlaşıyor.

Bu anlamda NATO'nun Adana'da kuracağı çok uluslu karargah, paktın kapsama alanı dışına çıkarak

Ortadoğu, Kafkaslar ve Kuzey Afrika'ya genişleme niyetlerini yansıtır. Haliyle Türkiye'yi söz konusu bölgelere müdahale olasılığı üzerinden güvenlik riskine sokuyor. İstanbul'da kurulması öngörülen deniz komutanlığı da, hem Türkiye'yi Karadeniz'de kıyısı bulunan ülkelerle gerilime sokma, hem de Montrö Boğazlar Anlaşması güvencelerini tehlikeye atma riski taşıyor.

ABD ile Aradaki Pürüzler Çözülemedi

Bunlara karşın Türkiye NATO üyesi olmasına karşın hava koruma sistemlerine sahip değildir. Üye olmayan Ukrayna'ya Patriot füze savunma sistemi verilirken, Türkiye için bu olasılık telaffuz bile edilmemişti. Evet CAATSA yaptırımlarının kaldırılması, F-35 savaş uçaklarının teslimatının yapılması, KAAAN muharip uçakları için gereken jet motorunun temin edilmesi gibi alanlarda ilerleme sağlandığı ilan edilse de her birinde pürüzler mevcuttur.

Bu konularda sırf Trump'ın ağızdan çıkan sözlerle prosedürler aşılamıyor. F-35'lerin teslimi S-400 sistemine bağlıdır. Tarihizatın henüz üçüncü bir ülkeye nakli konusu netlik kazanmamıştır. Üstelik bu konuda Rusya'nın da onayı gerekiyor. F-35'ler için de Kongre'den olumlu görüş zorunluluğu bulunuyor. CAATSA yaptırımları konusunda da ABD Başkan Yardımcısı JD Vance'in ağızdan incelemelerin sürdüğü ve belirli noktaların resmen belgelenmesi gerektiği belirtiliyor. KAAAN'ın gereksinimi olan motorların (General Electric'in ürettiği) satışının önü açılmış olsa da, yine bir Kongre incelemesi süreci mevcuttur.

Tüm bu etmenler göz önüne alınırsa, Türkiye'nin NATO zirvesine Türkiye'nin damgasını vurduğunu, zirvenin kazananı olduğunu söylemek kolay değil. Bizler açısından da ABD güdümünde bir savaş örgütü niteliği taşıyan, ülke tarihinin karanlık sayfalarında vebali bulunan, başta İran gelmek üzere komşularımız için bir tehdit unsuru oluşturan malum örgütün takdirini kazanmanın zaten bir anlamı bulunmuyor. Öyleyse üzerimize düşen savaşların ve çatışmaların olabildiğince azaldığı, barış, silahsızlanma ve işbirliği üzerinde yükselen bir güvenlik mimarisini inşa etmeye çaba göstermektir.

NATO ÜZERİNE

Selim Tulumtaş

NATO 1949 yılında kuruldu. Türkiye 1952 yılında NATO üyesi oldu. NATO'nun ilk zirve toplantısı 1957 yılında Paris'te düzenlendi.

NATO zirve toplantılarının ne olduğu ve amacı NATO'nun resmi web sitesinde şu şekilde ifade ediliyordu;

“NATO zirve toplantıları, NATO üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarına İttifakın karşı karşıya olduğu önemli konuları görüşmek ve faaliyetlerine stratejik yön vermek için periyodik fırsatlar sunmaktadır.

. Zirve toplantıları genellikle İttifakın gelişimindeki kilit anlarda düzenlenir. Bunlar düzenli toplantılar değil, İttifakın karar alma sürecindeki önemli dönüm noktalarıdır.

. Zirveler, örneğin yeni politikaları tanıtmak, İttifaka yeni üyeler davet etmek, büyük girişimleri başlatmak ve ortaklıkları güçlendirmek için kullanılır.

. Bunlar, Kuzey Atlantik Konseyi'nin mümkün olan en üst düzeydeki, yani Devlet ve Hükümet Başkanları düzeyindeki toplantılarıdır.”¹

1957 yılında yapılan zirvenin ardından ilk zirve 1974 yılında Brüksel'de yapıldı ve bu güne kadar 2022'de on-line yapılan iki zirve de dahil toplam 35 zirve yapıldı.

1952 yılında NATO'ya üye olan Türkiye'de bu süre içerisinde iki NATO zirvesi yapıldı. Bunlardan birincisi 28-29 Haziran 2004 tarihlerinde Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN ev sahipliğinde İstanbul'daydı.

İstanbul zirvesine ilişkin NATO web sitesinde şu ifadeler yer alıyordu;

“Zirve, yedi yeni üye ile gerçekleştirildi; NATO'nun Afganistan'daki operasyonunun ülke genelinde İl Yeniden Yapılanma Ekipleri kurulmasıyla genişletilmesi; Irak Geçici Hükümeti'ne güvenlik güçlerinin eğitimi konusunda yardım sağlanması konusunda anlaşmaya varılması; Balkanlar'da istikrara desteğin sürdürülmesi; NATO'nun savunma planlama ve kuvvet oluşturma süreçlerinin değiştirilmesi ve kitle imha silahları da dahil olmak üzere terörizmle mücadeleye katkılarının güçlendirilmesi kararı; Ortaklarla iş birliğinin güçlendirilmesi ve daha geniş Orta Doğu bölgesindeki ülkelerle İstanbul İş Birliği Girişimi'nin başlatılması.”²

Bu noktada yüzbinlerce sivilin ölümüne milyonlarca sivilin yaralanması ve yurtlarını terk etmek zorunda kalmasına neden olan ve ABD'nin başını çektiği güçlerce yapılan Afganistan işgalinin 7 Ekim 2001'de, Irak işgalinin de 20 Mart 2003'de başladığını not etmek gerekir.

1) <https://www.nato.int/en/what-we-do/introduction-to-nato/nato-summits> indirilme tarihi 21.07.2026 saat 14.03

2) Aynı link

Türkiye’de yapılan ikinci NATO zirvesi, İstanbul zirvesinden 22 yıl sonra 7- 8 Temmuz 2026 tarihlerinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN ev sahipliğinde Ankara’da düzenlendi.

Ankara zirvesine ilişkin ise NATO web sitesinde şu ifadeler yer alıyordu;

“2026 Ankara Zirvesi'nin ana odağı, Müttefiklerin Lahey'deki 2025 NATO Zirvesi'nde verdikleri taahhütleri yerine getirmeye devam etmekte; savunma yatırımlarını 2035 yılına kadar Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın %5'ine çıkarmak, savunma sanayi üretimini hızlandırmak ve yeni yetenekler kazandırmak ve Ukrayna'ya desteği sürdürmek.

Müttefikler, 2025'te Lahey Savunma Yatırım Taahhüdü'nü imzaladıklarından bu yana, Avrupa müttefiklerinin ve Kanada'nın temel savunma gereksinimlerine yönelik yatırımlarını 139 milyar ABD dolarından fazla artırdığını, bunun da bir önceki yıla göre yaklaşık %20'lik bir artış anlamına geldiğini kaydetti.

NATO Zirvesi Savunma Sanayi Forumu'nda müttefikler, derin hassas vuruş yetenekleri, entegre hava ve füze savunması, insansız sistemler, en son teknolojiler ve istihbarat yetenekleri de dahil olmak üzere 50 milyar ABD dolarının üzerinde yeni tedarik açıkladılar. Ayrıca, İttifakın sanayi tabanını güçlendirmek, ortak üretim kapasitesini genişletmek ve yeniliği hızlandırmak için sanayile daha yakın çalışmak üzere girişimler başlattılar. Bunlar arasında Sanayi-NATO İşbirliği Stratejisi , NATO İnovasyon Ölçeklendirme Paketi ve NATO'nun İnsansız Hava Aracı Üstünlüğü yer alıyor .

Ankara'da Müttefikler, NATO'nun yakıt tedarik zincirini güçlendirmek için tarihi bir adım daha atarak, yakıt depolama ve dağıtım altyapısını modernize etmek ve İttifakın doğu kesimine uzanan boru hatları da dahil olmak üzere yeni tesisleri desteklemek için 27 milyar avroluk bir yatırım açıkladılar.

Müttefikler, Ukrayna'ya olan sarsılmaz desteklerinde birlik içinde olduklarını yineleyerek, 2026 yılında Ukrayna'ya 70 milyar avro değerinde askeri teçhizat, yardım ve eğitim

sözü verdiler ve 2027 yılında da en az eşdeğer bir yardım seviyesini sürdürme taahhüdünde bulundular.”³

Burada, vekalet savaşı niteliği göz önünde olan Ukrayna-Rusya savaşında Putin’in Ukrayna’yı istilaya başladıklarını 24 Şubat 2022’de açıkladığını hatırlamak faydalı olacaktır. Ayrıca ABD İran’a saldırısına 28 Şubat 2026 da başlamış, süren müzakereler sonrası ilan edilen ateşkes ve müzakere sürecinde Ankara zirvesi sırasında ABD Başkanı Trump Ankara’dan ordusuna İran’a tekrar saldırı emri vermiştir.

Türkiye’de yapılan iki zirve dahi, öncesinde ve sonrasında yaşananlara bakıldığında NATO’nun emperyalizmin savaş örgütü olduğu gerçeğini göz önüne sermektedir. Bununla birlikte her iki zirve sırasında da bu gerçeğin gözlerden kaçırılması için ülkenin cezaevine dönüştürülmesinin yanı sıra tüm iletişim kanalları kullanılarak yapılan NATO övgüleri manşetlerden inmemiştir.

Elbette bu durumun istisnaları vardır. TMMOB bu istisnaları yaratan örgütlerden biridir. Tarihinin hiçbir döneminde hırsız hırsız, katile katil demekten geri durmamış TMMOB, Türkiye’de yapılan 2004 ve 2026 NATO zirvelerinde de, NATO’nun emperyalizmin savaş örgütü olduğu saptamasıyla;

"NATO'ya Hayır" demiş ve;

"Yaşasın Tam Bağımsız Türkiye, Kahrolsun Emperyalizm"

Sloganıyla, birlikte hareket edilmesi gereken ilkeyi işaret etmiştir.

NATO’yu konu alan bu dosyada, TMMOB’un 2004 NATO İstanbul zirvesine ilişkin yaptığı eylem ve açıklamaları ile 2026 NATO Ankara zirvesine ilişkin yaptığı eylem ve açıklamaların birlikte okunması bu sürekliliğin izlenmesini sağlayacak ve TMMOB’nin savaş karşıtı yurtsever özünü bir kez daha gözler önüne serecektir.

Bu amaçla bu bölümde, tmmob bülteni’nin kasım-aralık 2003/ sayı 33 ve BİRLİK haberleri’nin haziran-temmuz 2004/sayı 96’da yer alan konu ile ilgili yazılar sunulmuştur.

3) Aynı link

2004 NATO Zirvesi Üzerine Hatırlatmalar

Türkiye’nin tarihi aynı zamanda emperyalizme, bağımlılığa ve savaş politikalarına karşı verilen mücadelelerin tarihidir. TMMOB de kuruluşundan bu yana bağımsızlık, barış ve halkların kardeşliği temelinde anti-emperyalist mücadelenin içinde yer almış; NATO’nun savaş ve müdahale politikalarına karşı açık bir tutum almıştır. Bunun güçlü örneklerinden biri, 28-29 Haziran 2004’te İstanbul’da gerçekleştirilen NATO Zirvesi sırasında yaşandı. TMMOB, emek ve meslek örgütleriyle birlikte ülkenin dört bir yanında düzenlenen eylemlerin aktif bir bileşeni oldu; on binlerle birlikte “NATO’ya Hayır” dedi. Aradan geçen 22 yılın ardından bugün aynı mücadele ve aynı söz güncelliğini koruyor. Şimdi 2004’ün o günlerine ve TMMOB’nin NATO karşıtı mücadelesine yeniden bakalım.

BUSH GELME İS-TE-Mİ-YO-RUZ!!

TMMOB Başkanı Kaya Güvenç, Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu sözcüsü olarak 17 Mart 2003 tarihinde düzenlediği basın toplantısında, bütün barışseverleri, Irak'ın işgalinin yıldönümü olan 20 Mart 2004 Cumartesi günü saat 13.00'te ABD Büyükelçiliği önünde yapılacak basın açıklamasına ve 27-29 Haziran tarihleri arasında Bush'un Ankara ziyaretini ve NATO Zirvesini protesto eylemlerine katılmaya çağırdı.

TMMOB'nde düzenlenen basın toplantısına Elektrik ve Makina Mühendisleri Odalarımızın Başkan ve yöneticileri, KESK'e bağlı Eğitim Sen, BTS ve SES Sendikalarının Başkanları, Mazlum Der Başkanı katıldılar.

BASINA VE KAMUOYUNA

Bugünkü basın toplantımızda iki önemli tarihle ilgili çağrımızı kamuoyuyla paylaşmak istiyoruz.

Bu tarihlerden ilki 20 Mart, ikincisi ise 28-29 Haziran'dır.

Bildiğiniz gibi 20 Mart 2004'te ABD öncülüğünde Irak'a karşı girişilen saldırı ve işgalin yıldönümü.

ABD ve İngiltere'nin başını çektiği saldırgan ve işgalci güçlerin asıl amacının dünya petrol zenginliğinin merkezi olan Ortadoğu'yu kontrol altında tutmak ve bölge halklarını kendi kontrollerinde bir yönetime tabi kılmak olduğu her geçen gün biraz daha belirginleşiyor.

ABD Başkanı Bush ve şürekâsı, kendi emperyalist emellerine uygun bir dünya düzenini halklara zorla ve işgalle dayatmanın açılışını Afganistan'da yaptıktan sonra Irak'ın işgali ile sürdürdüler. Irak'ı işgal için öne sürdükleri hiçbir gerekçe o zaman da doğru değildi. Bu, şimdi bir yıl sonra daha da açık bir şekilde ortaya çıkmış bulunuyor.

Dünya halkları gerçeği o zaman da biliyorlardı, bugün de biliyorlar. İşgale karşı tepkilerini gösterdiler, göstermeye devam ediyorlar. İspanya'da halk savaş suçuna ortak olan partiyi iktidardan uzaklaştırdı.

Irak işgalinin birinci yılında işgale karşı dünya halklarının sesi ve vicdanı olan savaş karşıtları ve barış güçleri bir kez daha alanlarda olacak.

Türkiye'de barış mücadelesine omuz veren, işgale karşı çıkan ve Irak halkının ABD ve müttefiklerine direnişini haklı ve meşru görenler de 20 Mart'ta tüm dünyadaki işgal karşıtı güçlerle birlikte alanlarda olacak.

20 Mart 2004 Cumartesi günü saat 13.00'te ABD Büyükelçiliği önünde düzenlenecek olan basın açıklamasına işçi sendikaları, kitle örgütleri, yurttaş inisiyatifleri temsilcileri ve üyeleri katılacaklar.

Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu olarak tüm barışseverleri ve Irak'ın işgaline karşı çıkanları basın açıklamasına davet ediyoruz.

Basın toplantımıza konu olan ikinci tarih ise 28-29 Haziran, yani İstanbul'da yapılacak NATO zirvesi günleri.

Zirvenin gündemi resmen açıklanmadı. Ama emperyalist işgalcilerin sözcüleri "NATO'nun İstanbul zirvesinin çok önemli olacağını ve NATO'nun yeni dönemeç olacağını" açıklıyorlar. Biliyoruz ki, yedi yeni üyenin katılımıyla tarihinin en büyük genişlemesini gerçekleştirecek olan bu örgüt, kendi anlaşmasının sınırlarını ABD'nin çıkarlarının sınırına taşımayı tartışacak. Küresel terör bahanesiyle, ABD çıkarlarının olduğu ülkeleri dize getirmeyi tartışacak. Barış Ortaklığı adı altında, Ortadoğu ülkelerini işgale ortak etmeye çalışacak. Afganistan'daki işgal gücü örneğini Irak'a uygulamaya çalışacak. NATO'yu, Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi'ne uygun bir konsept çerçevesinde yeniden tanımlamaya ve ABD'nin polis gücü olarak kullanmaya yönelik kararlar üretmeye çalışacak. Büyük Ortadoğu Planını geliştirecek, yeni taşeron ülkeler bulmaya çalışacak.

Türkiye'de halkın büyük çoğunluğu Irak'a saldırılmasına karşıydı. Büyük çoğunluk Irak'ın işgaline de karşı. Tüm dünya Bush'a karşı, tüm Türkiye Bush'a karşı. Diyoruz ki:

Bush, gelme! İs-te-mi-yo-ruz!

Bu arada duyduk ki NATO zirvesinden hemen önce, 26 Haziran'da, tüm dünya halklarının gözünde işgal politikalarının sorumlusu olarak hak ettiği yeri alan ve emperyalizmin insanlık düşmanlığının simgesi olan ABD Başkanı G. W. Bush Ankara'ya gelecekmiş. Petrol ve dolar tacirlerini, küresel şirketlerin sözcülerini, savaşların mimarlarını, çocuk ölümlerinin sorumlularını Ankara'da da görmek is-te-mi-yo-ruz!

1 Mart'ta tezkereyi nasıl durdurduysak, Haziran ayında da İstanbul'u, bütün savaş karşıtlarının, işgale hayır diyenlerin, barıştan yana olanların, insana değer verenlerin dünya eyleminin merkezine çevireceğiz.

Hepimize kolay gelsin.
IRAK'TA İŞGALE SON!
Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu

"IRAK'TA İŞGALE SON, NATO'YA HAYIR"

Irak işgalinin birinci yıldönümünde ülkenin pek çok yerinde yapılan protesto gösterilerinde Amerikan saldırganlığı lanetlenirken, Haziran ayında İstanbul'da yapılması planlanan NATO zirvesinin de iptali istendi.

İstanbul

İstanbul'daki eylem Taksim Gezi Parkı'nda yapıldı. Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu, Irak'ta İşgale Hayır Koordinasyonu ve İşgale Karşı Komiteler'in çağrısıyla toplanan 2 bin kişi "Irak'ta işgale son", "Katil ABD Ortadoğu'dan defol", "İstanbul NATO'ya kapılarını kapatıyor" sloganlarını attı.

Saygı duruşundan sonra yapılan basın açıklamasını tiyatro sanatçıları Mehmet Ali Alabora ve Gökem Yeltan okudu. Yapılan açıklamada "Bizler de Irak'ta işgale son diyen uluslararası hareketin bir parçası olarak buradayız. Uluslararası savaş karşıtı hareketin bir parçası olarak 1 Mart'ta tezkereyi durdurmayı başardık. Bu, tüm savaş karşıtı hareketin en somut, en moral verici kazanımı oldu. Şimdi, bir kez daha, 'Biz varız, buradayız!' demenin zamanıdır." denildi.

Ankara

Ankara'da Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu, Ankara Savaş Karşıtı Platform ve İşgale Karşı Komiteler'in çağrısıyla "Irak'ta işgale son, NATO'ya hayır" pankartı arkasında bir araya gelen yaklaşık 700 barışsever, ABD Büyükelçiliği'ne

yürüyerek basın açıklaması yaptılar. TMMOB Başkanı Kaya Güvenç tarafından okunan basın açıklaması metni aşağıdaki gibidir:

"Bugün yeryüzünün savaş karşıtı tüm yürekleri bir olmuş çarpıyor. Bütün ülkelerde aynı işgal karşıtlığı, aynı kızgınlık, aynı kararlılık, aynı barış sevgisi alanlara taşıyor.

Çünkü, bugün 20 Mart!

Tam bir sene önce, 19 Mart'ı 20 Mart'a bağlayan gece, ABD Başkanı Bush Irak'a saldırı emrini verdi. Irak semalarında, Bağdat'ın üzerinde 21 gün boyunca ABD uçaklarından atılan bombaların gürültüsü yankılandı.

20 Mart sabahı on binlerce Iraklı, çocuk, kadın, yaşlı, hasta, genç demeden, ne olduğunu anlamadan, ne yapa bileceğini düşünmeden, ABD ve müttefiklerinin bombaları altında can verdiler, sakat kaldılar, yakınlarını yitirdiler. Yaşayanlar ülkelerinin emperyalist güçler tarafından işgaline tanık oldular.

"Özgürlük Operasyonu" adı verilen katliam ve işgal başlamıştı.

Savaş karşıtlarının bu saldırıyı, bu işgali durdurmak için çabaları sonuçsuz kalmıştı. Barışın güzelliği saldırının çirkinliğini durduramamıştı.

Aradan bir yıl geçti.

Bugün yine, hep birlikte, işgale son verilmesini talep etmek için, Irak halkıyla dayanışmamızı göstermek için, ülkemizin ve dünyanın binlerce kentinde alanlardayız, Uluslararası tekelci sermayenin sınırsız, kuralsız ve vahşi egemenliğine, katliam ve sömürü düzenine karşı omuz omuzayız. Başka bir dünya için bir aradayız. Barış için, sevgi için, dostluk için eleleyiz.

İşgali durduramadık ama emperyalizmin çirkin yüzünü gizleyen maskeyi bir kez daha araladık.

Bush ve savaş tacirleri yalan söylüyorlardı. Irak'ta kitle imha silahları var diyorlardı. Şimdi olmadığını itiraf ediyorlar.

Irak'a demokrasi ve istikrar getireceklerini iddia ediyorlardı. Şimdi bu ülkede işgalcilerin şiddeti kol geziyor.

İsrail askeri güçlerinin Filistin halkı üzerinde yürüttüğü saldırılar daha da artıyor.

Irak'ın işgali, ABD'nin 11 Eylül olaylarının bahanesiyle dünyanın enerji kaynaklarını denetlemek Afganistan'da başlattıkları saldırının bir aşamasından başka bir şey değildir. Bu egemenlik arayışının yeni hedeflen bölge ülkeleridir, temel hakların kısıtlanmasıdır. Emperyalistlerin kâr hırsı bununla da yetinmemektedir. Büyük Ortadoğu planıyla, bölge ülkelerinin uluslararası tekelci sermayeye ve emperyalist metropollere daha iyi hizmet vermelerinin hazırlıklarını yapmaktadırlar. Ama dünya halkları emperyalizmin ne yapmak istediğini biliyor. Bu nedenle de barışa her zamanki gibi sahip çıkıyor. İspanya'da olduğu gibi işgalcileri, işgale destek verenleri seçim sandıklarında da cezalandırıyor.

Bugün Irak işgalinin birinci yılı.

Bugün tüm dünyada her dinden, her inançtan ve her görüşten yüzbinlerce insan bu insanlık dışı, bu canice yöntemlerle sürdürülen emperyalist işgale hayır demek için alanlarda.

Bizler, savaş karşıtları olarak, 1 Mart 2003'te Ankara'da yüz bin yurttaş olarak tezkereyi durdurmayı başardık.

Türkiye'de halkın ezici çoğunluğu Irak'a yönelik savaşa karşıydı.

Türkiye'de halkın ezici çoğunluğu Irak'ın işgaline karşı.

İşgalcilerin değil, işgale karşı çıkan, direnen Irak halkının yanındayız.

Bu nedenle buradayız.

Bu nedenle "Bush Gelme!" diyoruz.

Bu nedenle emperyalist işgalcileri ne Türkiye'de ne de yeryüzünün hiç bir yerinde istemiyoruz.

Bugün dünyanın dört bir yanında Irak işgaline karşı alanlara çıkan milyonlar Bush'u da müttefiklerini de istemiyorlar.

NATO'ya Hayır! Bush'a Hayır!

Yaşasın halkların kardeşliği!

Irak'ta İşgale Son!

BUSH'A VE NATO'YA KARŞI ÜLKE ÇAPINDA BİR DİZİ ETKİNLİK YAPILDI

Bush'un ülkemize gelişini ve İstanbul'da düzenlenecek NATO zirvesini protesto etmek amacıyla ülke çapında birçok etkinlik düzenlendi.

İstanbul'da Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu, Bush ve NATO Karşıtı Birlik ve İşgale Karşı Komiteler düzenledikleri ayrı ayrı eylemlerle Bush'a ve NATO'ya karşı tepkilerini gösterdiler.

İzmir'de Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu, NATO ve Bush Karşıtı Birlik, İşgale Karşı Komiteler tarafından düzenlenen ve yaklaşık 5 bin kişinin katıldığı miting 19 Haziran 2004 tarihinde Gündoğdu Meydanı'nda yapıldı. TMMOB, KESK ve diğer demokratik kitle örgütlerinin de katıldığı mitingde bir konuşma yapan miting tertip komitesi Başkanı Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şube Başkanı Musa Çeçen, "NATO toplantısına gelecek emperyalistlere İstanbul'u dar etmek boynumuzun borcudur" dedi.

TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu'nun da içinde yer aldığı "Bush'a NATO'ya ve Emperyalizme Karşı Ankara Platformu" bir dizi etkinlik gerçekleştirdi.

Platform bileşenleri 11 Haziran 2004 tarihinde Ankara Adliyesi önünde kitlesel basın açıklaması gerçekleştirdikten sonra "insanlığa karşı işlenmiş suç kapsamında olan işgal, yağma, soykırım, kitle katliamı, işkence ve tecavüz suçları"ndan dolayı ABD Başkanı George W. Bush hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Platform 16 Haziran 2004 tarihinde AKP Genel Merkezi'ne kitlesel bir yürüyüş gerçekleştirecek Bush'u, emperyalizmin savaş örgütü NATO'yu ve onlarla işbirliği yapan hükümeti protesto etti.

19 Haziran 2004 tarihinde Abdi İpekçi Parkı'nda düzenlenen "NATO'ya ve Emperyalizme karşı Halk

Şenliği"nde notalar NATO'ya karşı seslendirildi. Platform Sözcüsü Eğitim-Sen 1 No'lu Şube Başkanı İsmail Sağdıç ve Makina Mühendisleri Odası Başkanı Emin Koramaz'ın birer konuşma yaptığı etkinlikte sanatçılar Ali Asker ve Ahu Sağlam barış türküleri söylediler.

23 Haziran 2004 tarihinde ABD Büyükelçiliği'ne yürüyen Platform üyeleri, basın açıklamasının ardından, üzerinde "Gelecekleri Varsa, Görecekları de Var" yazılı siyah çelengi Büyükelçilik kapısına bıraktılar.

25 Haziran 2004 tarihinde, Bush'a ve NATO'ya karşı toplanan imzalar, TBMM Dikmen Kapısı önünde KESK Genel Başkanı Sami Evren tarafından yapılan basın açıklamasından sonra TBMM'ne verildi.

ANKARA'DA BUSH'A VE NATO'YA ÖFKE VARDI

ABD Başkanı Bush'un Ankara'ya geleceği 26 Haziran 2004 Cumartesi günü, "Bush'a, NATO'ya, Emperyalizme Geçit Yok Mitingi"nde bir araya gelen Ankaralıları Bush'u lanetleyerek, "Katliamların, tecavüzlerin işkencelerin sorumlusu Bush'u ülkemizde istemiyoruz" dediler.

Bush'a, NATO'ya ve Emperyalizme Karşı Ankara Platformu tarafından düzenlenen mitinge katılan beş bini aşkın kişi Ankara Garı önünde toplandıktan sonra, Sıhhiye Meydanı'na kadar sloganlarla yürüdüler.

KESK ve DİSK'e bağlı sendikalar, siyasi partiler, demokratik kitle örgütleri ve gençlik gruplarının yanı sıra TMMOB'nin 500'e yakın kişiyle katıldığı mitingde konuşan miting tertip komitesi başkanı İsmail Sağdıç, Başbakan Erdoğan'ın Bush'a ve NATO'ya karşı çıkarları "Türkiye'nin itibarını zedelemekle" suçladığını hatırlatarak, "Biz dünya halklarının gözünde bu ülkenin onurunu, namusunu ve geleceğini temsil ediyoruz" dedi.

Gülay'ın söylediği türkülerden sonra, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Semah Grubu NATO'ya karşı barış için semah dönmeye başladı. Ancak bu sırada bir grubun polis barikatını aşıp Kızılay'a yürümek istemesi üzerine polisler çok sayıda gaz bombası attı. Alanda kısa süreli yaşanan panikten sonra devam eden mitingde konuşan KESK Genel Başkanı Sami Evren; Bush ve NATO'ya karşı çıkanların yalnızca alanda bulunanlar olmadığını vurgulayarak, "Onlar sonunda tankları ve topları ile yalnız kalacaklar. Çünkü biz çok güçlüyüz" dedi. Mitingdeki olaylara da değinen Sami Evren "Yarın İstanbul'dayız, sonraki gün NATO'yu dağıtacağız. O nedenle şimdi kendimize zarar vermememiz gerekiyor" dedi.

Evren'in konuşmasının ardından aynı grubun yeniden polis barikatına yönelmesi üzerine, polisler yine gaz bombası kullandılar. Bu grubun dışında kalanların disiplinli ve sığduyulu davranması olayların büyümesini engelledi. Miting Tertip Komitesi de yeni provakasyonları göz önüne alarak mitingi sona erdirdi. Mitingin sağlıklı olarak devam etmesi halinde TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı ve DİSK Genel Sekreteri Musa Çam birer konuşma yapacaktı.

Mitingin bitiminden sonra, aynı akşam TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu'nun organizasyonuyla 9 otobüs İstanbul'daki miting için yola çıktı.

NATO ZİRVESİNE KARŞI DEMOKRATİK VE BARIŞÇIL TEPKİLER YASAL OLMAYAN YÖNTEMLERLE EMNİYET GÖREVLİLERİ TARAFINDAN ENGELLENMEKTEDİR.

Bunun bir örneği olan TMMOB (Türk Mühendisin Mimar Odaları Birliği)'nin "ÖZGÜR BİR DÜNYA İÇİN NATO'YA HAYIR" yazılı pankartı 24.06.2004 saat 16.00'da asıldığı TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi binasından 25.06.2004 saat 13.00'de indirilmiştir.

Pankartın asıldığı andan itibaren emniyet ile yapılan görüşmelerde, kaymakamlıktan izin alınması gerektiği belirtilmiş ve bu süre içinde pankartın asılı kalması konusunda mutabakat sağlanmıştır.

Daha sonra EMO İstanbul Şubesi yöneticileri kaymakamlığa yaptığı başvuru ile pankartın içeriğini

ve boyutunu da belirterek, söz konusu pankartı bulundukları binalarına astıklarının bilgisini vermişlerdir. Kaymakamlık bilgilendirme yazısını "acele" Şişli Emniyet Müdürlüğü'ne göndermiş ve yazı ekte de görüldüğü gibi kayıtlara alınmıştır. Ancak olumlu ya da olumsuz bir yanıt verilmemiştir. Akabinde gelen emniyet görevlileri, pankartın valiliğin emri ile NATO vadisindeki hiçbir binaya asılamayacağını belirterek indirtmişlerdir. Fakat Valiliğin söz konusu emrini belirten herhangi bir belge EMO yetkililerine gösterilememiştir.

TMMOB tarafından bu konudaki yasal girişimlerin sürdürüleceği belirtilmiştir.

İSTANBUL'DA ONBİNLER "NATO'YA HAYIR" DEDİ..!

2004 Pazar günü, DİSK, HAK-İŞ, KESK, TMMOB, TTB, Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu, NATO ve Bush Karşıtı Birlik ve İşgale Karşı Komiteler tarafından İstanbul'da düzenlenen mitinge 50 binin üzerinde kişi katıldı.

Kadıköy İşkele Meydanı'ndaki Büyük Buluşma için ülkenin çeşitli illerinden gelen barışseverler sabahın erken saatlerinden itibaren Haydarpaşa Garı ve Numune Hastanesi önünde toplanarak miting alanına kadar "NATO'ya Hayır", "Kahrolsun ABD Emperyalizmi", "Emperyalistler, İşbirlikçiler, 6.Filo'yu Unutmayın", "Katil ABD, İşbirlikçi AKP" vb. sloganlarıyla yürüdüler.

Mitinge DİSK, KESK ve Türk-İş'e bağlı sendikaların yanı sıra siyasi partiler, demokratik kitle örgütleri, gençlik grupları ile yurtdışından gelen barışseverler katıldı. TMMOB pankartı arkasında mitinge katılan 700'e yakın mühendis mimar başlarında baretleriyle yürüdüler.

Yapılan saygı duruşunun ardından İstanbul Tabip Odası Başkanı Gencay Gürsoy ortak açıklamayı okudu. Gürsoy açıklamasında "NATO zirvesi, ülkeyi savaşın merkezine çekmek için toplanmıştır. NATO zirvesi için ülkemize gelen işgalcileri topraklarımızda istemiyoruz... Çocuk katilleri askerlerinizle evinize dönün. Ortadoğu halkları adına sizi lanetliyoruz." dedi.

DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi konuşmasında, "Emperyalizmin ve savaş örgütlerinin insanlık dışı amaçlarını bozuncaya kadar mücadelemize devam edeceğiz. 6. Filo'yu denize dökerek haykırdığımız gibi tekrar haykırıyoruz; emperyalizm seni yeneceğiz." dedi.

Daha sonra söz alan KESK Genel Başkanı Sami Evren, "Dünya halklarının yüreği bugün burada atıyor. Biz de NATO dağıtılana kadar mücadeleye devam edeceğiz. Bu savaşı barış kazanacak, onlar kaybedecek" diye konuştu.

Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu'dan sonra konuşan TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı konuşmasında "Onlar savaş için toplandı, biz barış için bir araya geldik. Sömürsüz ve adil bir düzen için, NATO'nun dağıtılması, üslerin kaldırılması için mücadelemize devam edeceğiz, şimdi safları sıkılaştırma zamanı, şimdi 'Kahrolsun Emperyalizm' deme zamanı" diye konuştu.

ABD'nin hegemonya aracı ve savaş örgütü NATO'nun zirvesi 28-29 Haziran tarihlerinde İstanbul'da toplanıyor.

21 Haziran 2004

Bu zirve;

Halkları açlığa ve ölüme mahkum etme zirvesidir. Ülkemizi ABD çıkarları için savaşın merkez üssü yapma zirvesidir. ABD'nin Ortadoğu'yu Kafkasları kendi kirli emelleri için yeniden şekillendirme zirvesidir. Yeni savaşlara gebedir. Bu zirveden savaş ve gözyaşı çıkacaktır. Bu zirveye geçit vermeyelim.

Çünkü;

Irak'ı kana bulayanlar, Filistin'de işgale göz yumanlar, Afganistan halkının katilleri, Balkanları gözyaşına boğanlar, bölgemizde emperyalist amaçları için oyun tezgahlayanlar, NATO zirvesi için İstanbul'a geliyor...

Hatırlayalım;

NATO'ya girmenin bedelini Türkiye'nin yüzlerce askerini Kore'de kaybederek verdiğini, yoksul Vietnam halkının üzerine inen bombaları, yapılan zulmü...

Onlar değil mi,

Tüm dünyanın gözü önünde Irak'ta ki işgali, tecavüzü ve işkenceyi yapanlar. Ülkemizde 12 Eylül'ü tezgahlayanlar, Kürt sorununun çözümünü istemeyenler?

Onlar,

Bir avuç çokuluslu şirket, silah tüccarı, petrol baronu, kardeşi kardeşe vurduranlar! "Büyük Ortadoğu Projesi" adı altında, Arap, Kürt, Türk ve bütün Ortadoğu halklarının birbirine düşman olmasını isteyenler...

Biz,

Bütün bir dünyayız! Kadını, erkeği, genci yaşlısı, beyazı siyahı ile milyarları! Gelecek güzel günleri ellerimizde işleyenleriz! Irak'a ve sonrasında başka ülkelere asker göndermemizi isteyenlere engel olanlarız! 1 Mart 2003'te emperyalist savaş tezkeresine dur diyenleriz! Dünyayı açlığa ve savaşa mahkum edenleri engelleyebiliriz! Katil Bush'a ve NATO'ya dur demeye de gücümüz yeter.

27 Haziran Pazar günü işçileri, emekçileri, kadınları, gençleri İstanbul Aksaray'da "İşgale, NATO'ya ve Bush'a Karşı Büyük Buluşma"ya çağırıyoruz!

Bush Defol! Kahrolsun NATO! Yaşasın Halkların Kardeşliği! Kahrolsun Emperyalizm!

**DİSK, HAK-İŞ, KESK, TMMOB, TTB,
Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu,
NATO ve Bush Karşıtı Birlik, İşgale Karşı Komiteler**

**ŞİMDİ EMEKTEN, HALKTAN, BARIŞTAN,
BAĞIMSIZLIKTAN VE DEMOKRASİDEN
YANA OLMA ZAMANIDIR.**

**ŞİMDİ İŞGALE, NATO'YA, BUSH'A VE
EMPERYALİZME KARŞI İSTANBUL'DA
BULUŞMA ZAMANIDIR**

ŞİMDİ YAN YANA DURMA ZAMANIDIR

23 Haziran 2004

27-30 Mayıs 2004 tarihlerinde gerçekleştirilen TMMOB 38. Olağan Genel Kurulu'na katılan TMMOB delegeleri kamuoyuna duyurdukları sonuç bildirgesini "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, önümüzdeki dönemde de, Odaları ve üyeleriyle birlikte karar alma, birlikte üretme, birlikte yönetme, birlikte uygulama ilkesiyle hareket ederek ülkemizdeki ve dünyadaki emek güçleriyle dayanışma içinde bağımsızlıkçı, eşitlikçi ve özgürlükçü, barış ve dayanışmacı bir Türkiye ve Dünya için çalışmalarını sürdürecektir. Genel Kurulun hemen ertesinde, NATO Zirvesi vesilesi ile yapılacak Nato-militarizm-emperyalizm-savaş-işgal karşıtı; barış, dostluk, halkların kardeşliğinden yana bütün etkinliklerin içerisinde aktif olarak yer alacaktır." sözleri ile bitirdiler.

28-29 Haziran 2004'te İstanbul'da NATO Zirvesi yapılacak.

Biliniyor ki, bu zirvenin sonucunda ABD emperyalizmi, dünya egemenliğini pekiştirme doğrultusunda NATO'yu "Büyük Ortadoğu Projesi" ile halkların üzerine ölüm yağdırmak için seferber etmeyi planlıyor. ABD emperyalizmi 11 Eylül sonrasında "terör" bahanesiyle uygulamaya koyduğu yeni politikalarıyla hem kendi ülkesindeki emekçilere hem de dünyanın bütün yoksullarına karşı zor kullanmaktan kaçınıyor. "Büyük Ortadoğu Projesi" bu politikalarının uzantısı.

Bu proje, Kuzey Afrika'dan Güney Asya'ya; tüm Ortadoğu'yu da kapsayarak Türkiye'nin de içinde bulunduğu bölgede savaş, gözyaşı, işkence, yoksulluk ve açlık demek. Bu proje aynı zamanda, hem bir bölge ülkesi, hem de NATO üyesi olan Türkiye'yi bir cephe ülkesi haline getirmek, ateşe atmak demek. Bunlar biliniyor. Genişletilmiş Ortadoğu diye tanımladıklarının aslında, bu bölgenin zengin enerji kaynakları ve enerji dağıtım hatlarını kapsadığını herkes biliyor. Bu zirvede yeni saldırgan politikalarda Türkiye'nin rolünün ne olacağı da belirlenecek. ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi çerçevesinde Türkiye NATO marifeti ile Irak'taki işgale ve bölgedeki yayılmacı politikalara alet edilecek.

Yıllardır düzenlerini ve sömürülerini sürdürmek için Orta Doğu halklarını açlık, yoksulluk ve sefalet içinde bırakanlar, bölgedeki çağ dışı rejimlere destek verenler, eli kanlı diktatörleri besleyip palazlandıranlar bugün genişletilmiş büyük Ortadoğu projesi ile bölgeye demokrasi getireceklerini söylüyorlar. Biz emperyalizmin demokrasi anlayışının ne olduğunu Irak'ta gördük. Irak'a da demokrasi getireceklerdi, ölüm getirdiler, tecavüz getirdiler, işkence getirdiler. Onların demokrasisi, küresel sömürü

düzeninin kurumsallaştırılması ve sömürü düzeninin sürekliliğinin sağlanmasıdır. Bu nedenle dünyayı yeniden yapılandırıyorlar. Halkların kendi gelecekları için söz yetki ve karar sahibi olmasını istemiyorlar. Bu nedenle bir yandan büyük Ortadoğu projesini devreye sokarken, diğeryandan da NATO'nun müdahale alanını genişletmeye, bölgenin jandarması haline getirmeye çalışıyorlar. Küresel emperyalizm, bölge halklarına yönelik kanlı müdahalelerinde Türkiye'yi bir askeri operasyon gücü olarak kullanmak istiyor.

NATO zirvesinden önce G-8 zirvesinde bu proje konuşuldu. Türkiye'ye de demokratik ortaklık teklif edildi. Demokratik ortak statüsü ile Türkiye bölge ülkelerine demokrasi dersi verecekti! Bölge halklarına hangi demokrasinin dersi verilecek? "Grevsiz ve toplu sözleşmesiz sendika yasalarını mı?, Çalışanı köle olarak gören iş yasalarını mı?, Grev yasaklamalarını mı?, Sürgünleri, kayıpları, hortumları, yolsuzlukları, işsizliği, yoksulluğu, paralı eğitim ve paralı sağlık hizmetlerini mi?, Açlık sınırındaki ücretleri mi?, F tipi hücrelerde tecritleri mi?" demokrasi diye anlatacaklar. Yıllardır "IMF ve Dünya Bankasının güdümünde uyguladıkları politikalarla ülke sanayisini ve tarımını nasıl bitirdiklerini ve bunun sonucunda peş peşe yaşanan ekonomik krizlerin faturasını emekçi halklarımıza nasıl taşıttıklarını mı?, Ardada çıkarttıkları IMF yasalarıyla ormanlarımızı, tarım alanlarımızı, madenlerimizi, tüm kamusal tesislerimizi, kamusal hizmet alanlarını, yer altı ve yer üstü zenginliklerimizi emperyalizme nasıl peşkeş çektiklerini mi?" anlatacaklar.

Hayır, aslında bu projede ülkemize biçilen rol bellidir.

Bu, Türkiye'nin bölgede savaş, işgal ve katliam ortamına sokulmasıdır. Irak'ta bir yıldan fazla zamandır uygulanan katliam, işkence ve tecavüzleri artık gizlenemez olmuştur. Projelerinin temelinde Türkiye'nin de bu batağa saplanması vardır. Türkiye'nin NATO kapsamında da olsa Irak'a asker göndermesi,

emperyalistlerin saplandığı batağa Türkiye'nin de saplanması demektir. Oysa Irak'ta istikrarın yeniden kurulması isteniyorsa bunun çözümü açıktır. İşgalciler Irak'tan çekilmeli ve Irak halkına verdikleri zararı tazmin etmelidirler. Başta Bush ve Blair olmak üzere savaşın ve işgalin suçluları yargılanmalıdır.

Bizler, bu ülkenin mühendisleri, mimarları, şehir plancıları ve bunların örgütü TMMOB ve bağlı odaları olarak bir kez daha duyuruyoruz:

Bu projeye sessiz değiliz. Emperyalizmin ve onun işbirlikçilerinin halklara yönelik her türlü karanlık senaryosuna karşı çıkıyoruz. Emperyalizmin bölge halklarını köleleştirme ve birbirine kırdırma projesinde ülkemizin bir askeri güç olarak kullanılmasını istemiyoruz. Ortadoğu halklarına ve onların çocuklarının gözlerine onurla, utanmadan bakacağız. Bizler sömürsüz ve adil bir dünya için barışın sesi olmaya devam edeceğiz. "NATO" nun dağıtılması, ABD üslerinin kapatılması taleplerimizi, dilimiz döndüğünce, gücümüz yettğinde haykırmayı her ortamda sürdüreceğiz.

Filistin'de İsrail işgaline karşı, duvarlara, tanklara, açlığa karşı direnen çocuklarla birlikteyiz. Kalbimiz Irak halkı ile birlikte atıyor. Asya'dan Afrika'ya, Avrupa'dan Amerika'ya kadar tüm dünya halkları ile kol kolayız. Ölüme karşı yaşamı, savaşa karşı barışı savunanlar bizim dostlarımız.

Evet, şimdi 27 Haziran'da İstanbul'da işgale, NATO'ya, Bush'a ve Emperyalizme karşı buluşma zamanıdır. İstanbul'da dostlarımızla buluşacağız.

Şimdi emekten, halktan, barıştan, bağımsızlıktan ve demokrasiden yana olanların omuz omuza olma zamanıdır. Emperyalizme karşı safları sıklaştıracğıız.

Mehmet SOĞANCI

Yönetim Kurulu Başkanı

birlik haberleri

MAYIS - HAZİRAN 2026 SAYI 9

Orta Sayfa

